

Libro de Daniel - Pachak qanchis chunka isqunniyuq kaj numero

Chawpi Tuta Qapariy hinaspa Roma Ilaqtap profetismo ukhupi llamk'aynin: Danielpa Qhelqanpi qhepa p'unchaykunata rikuchispa

Jeff Pippenger
2024-04-09

Kunanqa santu allpapiña kachkanchik, Daniel qillqapa nisqanman hina, chaymanta chayamurqanchikmi chay versículokunaman, mayqenkunachus pachaq tawqa chunka tawa waranqa runakunapaq Chawpi Tuta Qapariyta rikuchin. Chay versículokunallataq reqsichin levantasqa estandar tepa sellasqa kayninta. Kaymi chay versículokuna, Daniel qillqamanta qhechwaq pacha p'unchaykunaman tupuq, kichasqa rak'in, hinaspa rikuchin Danielpa nisqanta Jesucristopa Revelaciónninmanta, mayqenchus kichasqa kachkan “tiempoqa qayllaña kachkan” nisqapi, manaña gracia tiempo tukukunankama ñawpaqta, versículo chunka suqtaqpi.

Roma Ilaqtaqa sut'inchawinta sayarichin, chunataqmi chunka hukniyuq qhapaq chunka tawaq kaq versikulopi rikuchisqa kashan; chayraykutaq ancha allinta qhawarinanchik Roma Ilaqtata, chunka hukniyuqmanta chunka phisqayuqkama versikulokunata purispa, imaraykuchus maypichus “mana rikuykuna kashan chaypi, runakuna chinkapun,” hinallataq mana creenkichikchu Isaias qanchis kaq kapitulum, pusaqniyuq, isqunniyuq versikulokunapi nisqantaqa, “cheqaqtapuni mana sayachisqa kankichikchu.”

Uriah Smithqa, Daniel and the Revelation sutiya pin, profétic kaqlarikuy huk kamachikuyta mana aswan pisika tawa kuti churarin. Chay kamachikuyqa reqsichinmi huk profétic kallpa mana profeciapi sut'inchasqa kasqanta, Diospa Ilaqtanwan “tinkisqa” kanan kama. Ñawpaq kutin chayta rimarin Babilonia profétic testimonioman yaykuchisqa kasqanwan tinkuchispa.

“Yachakuypi sut'in rikuchisqa kamachikuymi kayqa: Ilaktanakunata profeciapi rimarisqa tarikuyta atisun, Diospa Ilaqtanwan chayhina tupaqlaña tinkisqa kaptinku, paykunamanta rimayqa necesariomanta tukuspa, sagrada historiapa qillqasqankuna hunt'asqa kananpaq.”
Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 46.

Kimsa huk kutikunaqpas Smithqa kamachikuyta rimarin, hinaspan chay kimsantinpi Judío runakunaq “liga” nisqanta qhawachin; ichaqa huk citaqpi chay ligata 162 a.C. watapi hunt'akusqa kasqanta reqsichin, ichaqa iskay kaq citakunaqa kunan pacha historiador-kunawan kуска yuyayniyuq kashanku, paykunaqa Judío runakunaq hinaspa Roma Ilaqtaq “ligan” 161 a.C. watapi hunt'akusqanta reqsichinku.

“Manañam manam atoqyachiytaqa mana nisyapaqchu, kay pachapi kamachikuq qhapaq suyu-kunaqa profeciámanqa mana yaykuchisqachu Diospa Ilaqtanwan imaynachus hukman tinkisqankukama. Romaqa judiokunawan, chay pacha Diospa Ilaqtanwan, reqsisqa Judiokunapa Huntasqanwanmi tinkikurqan, Cristo manaraq paqariptin 161 watapi. 1 Macabeos

8; Josefoq Antigüedades nisqan, libro 12, capítulo 10, sección 6; Prideaux, Vol. II, página 166. Ichaqa qanchis wata ñawpaqta kaymanta, chayqa Cristo manaraq paqariptin 168 watapi, Romaqa Macedonia-suyuta atiparqan, chay llaqtatataq imperionman huk parteta ruwarqan. Chayrayku Romaqa profecíaman yaykuchisqa kachkan hinallataq, atipasqa machu cabra animalpa Macedoniamanta waqraqninta hina, huk lawkunaman musuq atipanakuykunapaq llusqishaqtin. Chaymi profetaman rikurqan, utaq kay profecíapi sumaqa rimarisqa kayman hina, cabrapa waqrakunamanta hukninmanta llusqimusqanta.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 175.

Ichaqa Smithpas nintaqmi nin: chayqa 162 a.C. watam karqan.

“Chaylla kikin atinyioqpas Santo Allpapi sayarinan karqa, hinaspa chayta tukuruq hina mikhunan karqa. Roma llaqtaqa Diospa runankunawan, judíokunawan, huñunakuywan tinkichisqa karqa, a.C. 162 watapi; chay p’unchawmanta pacha profecía p’unchaw yupaychasqapi hatun chiqanta hap’in. Ichataq mana Judea suyumanta kamachiyta cheqaq atipaywan hap’irqachu a.C. 63 watakama; hinaspataq qhipa hinata ruwarqa.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259.

Hinaspataqmi kimsa kutita chay ruwayta rimarispas, yapamantaqmi nin 161 a.C. nisqanta.

“Qanchis chunka semanakuna tukukuyninkama imperiopa secular ruwanakunanta uraykama pusasqanchikmanta qhipaman, profetaqa, versículo 23-pi, kutichiwanichik Roma runakuna Diospa llaqtanwan chiqapmi tupanakusqanku judío alianza nisqawan, Cristo manaraq paqarichkaptin 161 watapi: chay puntomantaqa chaymanta pacha chiqan línea de acontecimientos nisqapi uraykama pusasqa kanchik iglesiapa qhipa atipayninman, hinaspa Diospa wiñay reino-nin sayarichisqa kanankama. Judío runakunaqa, sirio reykunaraq ancha ñak’ariyan llump’ay qatikusqa kachkaspa, Roma llaqtaman huk embajada-ta kacharqunku, Roma runakunaq yanapayninta mañakunanpaq, hinaspa paykunawan ‘munakuywan huntasqa alianza hinallataq confederación’-man hukllaykukunanpaq. 1 Macabeos 8; Prideaux, II, 234; Josephuspa Antigüedades, libro 12, capítulo 10, sección 6. Roma runakunaqa judío runakunaq mañakusqankuta uyarispas, paykunaman huk decreto-ta qokurqanku, kay simikunapi qelqasqa:—”

“Senadupa kamachisqanmi yanapakuywan kуска kuyaywanpas judío llaqtawan rimanakuyman. Manan allinchi mayqinpas romano-kunapa kamachisqan kashaqkuna judío llaqtawan maqanakunankupaq, nitaq chayta ruwaqkunata yanapanankupaq, sara apachispa, barkokunata apachispa, otaq qolqeta quspa. Sichus imapas maqanakuy judío-kunapa contranpi ruwasqa kaptin, romano-kuna atisqankuman hina yanapanqaku. Chay hinaqa, sichus imapas romano-kunapa contranpi maqanakuy ruwasqa kaptinpas, judío-kuna yanapanqaku. Judío-kuna kay yanapakuy rimanakuyman imatapas yapayta munaptinku, otaq imatapas qichuyta munaptinku, chayqa romano-kunapa llaqpaq munayninwanmi ruwasqa kanan. Hinallataq ima yapasqa chayman yapakusqa kaptinpas, kallpayoqmi kanqa.’ ‘Kay kamachikuyta,’ nispa nin Josefo, ‘qillqarqan Eupólemo, Juanpa churin, hinallataq Jasón, Eleazarpa churin, Judas judío llaqtapa hatun sacerdote kaptin, Simonña wawqin kaspas soldado-kunapa apuqnin kaptin. Kaymi romano-kuna judío-kunawan rurashqanku ñawpaq kaq rimanakuy karqan, kay hinataqmi chayqa apasqa karqan.” Uriah Smith, Daniel and the

Revelation, 271.

Manam burdenuychu imanrayku Smith 162 a. C. nisqata citarqanman chayta sut'inchayqa, mana huk imatachu niyman, aswanpas pantasqa qillqay kasqanmanta yuyayniyllawan. Ñuqaqa nisqayqa chaymi: paymi qhawarichin aswan kallpachasqanta imatachus "sut'i rikurichisqa hamut'anapa kamachiy, maypin sut'inta suyasun llaqtakunata willakuypi reparasqa kananpaq, Diospa runankunawan chayhina t'aqsaqa tinkisqankurayku, paykunamanta rimayqa munasqa kananpaq ch'in sacred historypa qillqasqankuna hunt'asqa kananpaq" nisqanta. Smith chay kamachiyta kallpachaspam reqsin: Romaqa Diospa runankunawan tinkirqan "liga" nisqapi, iskay chunka kimsayuq versículopi, 161 a. C.-pi; ichaqa Smithmi reqsin hinallataq Romaqa ñawpaq kuti yaykun profecía willakuyman 200 a. C.-pi, 161 a. C. ñawpaqman kimsa chunka isqun watakuna.

"Kunanqa musuq kallpa rikhurin, —'llaqtaykipa suwaqkuna;' chiqaqta nispa, Obispo Newton nin, 'llaqtaykipa p'akiqkuna.' Karu Tíber mayu patakunapi, huk qhapaq suyusqa ambición-yuq yuyaykunawan hinaspa tutayaq yuyaychasqakunawan wiñachikusqa karqa. Ñawpaqtaqa huch'uy hinaspa pisi kallpayuq kaspas, mana creyiy atina utqayllawan kallpapi hinaspa sinch'iyti wiñarqa, kaypi chaypi allin yuyaywan maki mast'arispas atiynta mallinapaq, hinaspa maqanakuy makinpam sinch'i kasqanta yachanapaq; chaymanta, kikin kallpanta riqsispa, allin sunquwan umanta oqarirqa kay pachapi nacionkunapurapi, hinaspa mana atipay atina makinwan paykunap ruwayninkunapa timónninta hap'irqa. Chaymanta ñawpaqmanqa Roma sutim historia p'anqapi sayan, unay watakunaq kamachiyninpaq churakusqa kaspas kay pachaq ruwayninkunata kamachinapaq, hinaspa nacionkunapurapi hatun kallpawan llamk'anapaq pacha tukukama."

"Roma rimarqan; hinaspa Siriawan Makedoniawan utqaylla tarirqanku musquyninkupa rikchayninpi huk tikray hamusqanta. Romanokuna yaykurqanku Egipto llaqtapa wayna reyninpa favorninpi, Antiochuswan Philipwan wakichisqan chinkaymanta payta waqaychasqa kananpaq sut'ita munaspa. Kayqa karqan ñawpaq watakunamanta 200 Cristo Manaraq Paqarishaqtin (BC), hinaspa kayqa karqan Romanokunapa huk ñawpaq ancha hatun yaykuyninkum Siriawan Egiptopa asuntunkunapi." Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 256.

Romaqa ñawpaq kutipiq 200 a.C. watapi profética willakuyman yaykuchisqa karqan, chay yaykuchisqapas chunka tawañiqin versículopiqa, Danielpa llapanpi Romamanta qillqasqakunamanta aswan ancha allin riqsichiymi; imaraykuchus chay versículollam Roma-ta rikuchin chay unancha hina, mayqanmi mosqoyta sayachin. Imarayku Smithqa profeciapa hinallata kamachisqan simita sinchita rimarispas, chaymantataq 161 a.C. watata citarispas, chaywan kuskas 200 a.C. watatapas Roma kamachiq atipaynin "yaykuchisqa" kasqan punto hina reqsichinman karqan, chayqa mana ñoqa allichayta munasqas sasachakuymi. Sichus huk tapuy kanman allichasqa kananpaq, chayqa kanman Smithpa sut'ita nisqan kamachikuy allinchu manachu nisqa. Sichus allinmi, chayqa ñoqaqa rimanaymi chunka tawañiqin versículoq judiokunawan huk t'inkisqa kananpaq, mayqanmi 161 a.C. watapi ligamanta ñawpaqta pasasqa karqan.

Entiendeniqa chunka kimsayuqmanta chunka pisqayuqkama versículokunapa historianta qhipa p'unchaykunapi hina riqsichisqanta, maypachachus papal Roma profétic historia-man yaykun,

chaytaq Estados Unidoswan kуска ruwan, paymi chay historiapi Diospa llaqtan. Jesucristoqa sapa kuti qallariymanta tukukuyninta rikuchisqanrayku, wata 200 a. C., maypachachus pagano Roma historiawan yaykurqan, chay historiapias Diospa llaqtanwan huk t'inkiyuq kanan tiyan. Chayrayku Smithpa kamachikuyninwan acuerdoni, mana payqa wata 200 a. C.-pi Romawan judíokunapa chawpinpi chiqap t'inkiyta tarispa kaptinpas.

Chunka iskayniyuq chayniyuq versículokunaqa reqsichin Raphia Maqanakuyta atipayninta hinallataq chaymanta qhipa ruwaykunatapas, mayqinchus watapi 217 ñawpaq Cristo paqarinmanta ñawpaqpi karqan, Imperio Selúcida ukhupi, Antiochus III Magnus, icha “Hatun” nisqaqa umalliqnin kasper, hinallataq Egipto Ptolemaico Qhapaq Suyupi, Rey Ptolomeo IV Filopátor umalliqnin kasper, chay iskay suyu ukhupi. Kay maqanakuyqa karqan Coele-Siria (ura Siria) hinaspa ura Palestina nisqa llaqtakunapa kamachiyta hap'inapaq ch'aqwaypi, mayqinkunachus Ptolemaico hinaspa Selúcida qhapaq suyuqkunapura atipanakuspa munasqankuna karqan. Ptolomeo IV Filopátorpa Raphiapi atipayninqa saqerqan paypaq huk p'unchawkamalla Coele-Siria hinaspa ura Palestinata kamachiyta waqaychananpaq.

Panium maqanakuy, chayqa chunka qanchis wata qhipaman, 200 a.C. watapi pasaq, hinallataq Monte Panium maqanakuy nisqapas utaq Paneas maqanakuy nisqapas, karqan Imperio Selúcida ukhu, rey Antíoco III pa pusasqan, hinallataq Egipto llaqtapi Ptolemaico qhapaq suyu ukhu, rey Ptolomeo V pa pusasqan, chawpinpi.

Kinsa huk watakunamanta qhipaman, 167 a.C. watapi, Macabeokunaq Hatariynin, judíokunaq hatariynin Seleucidakunaq qhapaq suyunkunapaq, judíokunaq yupaychay ruwanakunata ñit'iyta munasqankumanta hinaspa helenístico kawsayta churanankupaq, qallarikurqan Modein llaqtapi, huk huch'uy llaqtapi Judea suyupi churakusqa, kunan p'unchawpi moderno Israel nisqapi.

Kaypi rimarisqa tukusqa ruwayqa kasqa mana allin sutinchasqa griego seleúcida kamachiq, Antiochus IV Epífanés, paymi judío runakunapaq sinchi helenista ruwanakunata churarqun, chaykunawanmi judío diniyuyninman hina ruwanakunata hark'arqun, hinallataq Jerusalén llaqtapi Templota qhellicharqun. Kamachisqankunata hunt'achiyta munaspanmi, Antiochusqa t'aqsa llaqtakunaman, ayllukunamanpas kachaqninkunata apachirqan, judío llaqtamasinkunata kamachisqankunaman hina kasukuyta kallpachananpaq.

Modein llaqtapi, huk Seleucida kamachiq funcionario chayamurqa reypa decreto-ninta hunt'achinapaq, chaypi judío llaqtamasinkunata kamachispa pagano ritospi partisipanankupaq hinaspa griego dioskunaman ofrendakunanpaq. Huk machu judío sacerdote, Mattathias sutiuyuq, chay kamachiyta mana kasukurqachu; hinaszataq wañuchirqa iskayta: huk judíota, qallarimuspa sacrificiota haywananpaq ñawpaqman llusquimuytin, hinaspa Seleucida funcionario-tawan. Kay sayaykuy mana kasukuy Mattathiaspa ayllunkupa rurayninwan kуска, qallarichirqa Maccabeo Hatariyta Seleucida kamachiypa contranpi.

Matatíasqa pichqa churinkunawan kуска, Judas Macabeotapas chaypi kaqta, urqukunaman ayqekurqanku hinaspan Seleucidapa soldadokunapa contranpi pakallamanta maqanakuyta qallariqkunku. Chay hatariyqa qhipaman astawan kallpachakurqa hinallataq yanapayninpas mirarqun, chaymanta Seleucidakunapa contranpi askha awqa atipanakuykunaman pusarqa.

167 a.C. watapi Modein llaqtapi pasaq ruwaykunaqa judío runakunapa historiánkupi ancha allin tinkuy karqan, Maccabeokunaq hatariynin qallariyninta, hinallataq wak llaqtamanta kamachikunapa contranpi religiónpi qispisqa kayta chaymanta sapaq kayta mask'ayta riqsichispa. Jerusalén llaqtapi iskay ñiqin templota musuqmanta t'aqwirichisqanku, Hanukkah nisqapi yuyarisqa historia ruwayta señalaspa, 164 a.C. watapi ruwakurqan, iskay chunka kimsayoc versículopi nisqa “liga” manaraq chaypi kaptin kimsa wata ñawpaqta.

Jerusalén llaqtatawan Templotapas kutichisqankumanta qhipaman, Macabeokunaqa Templota paganokunapa qhellichayninkunamanta picharqanku, hinaspan allin religioso llamk'ayninman kutichirqanku. Yachachisqa ñawpaq rimayman hina, huklla consecrasqa aceitupa phuyullanta tarirqanku, menorá nisqata huk p'unchayllapaq ratachinapaq hayk'aqta. Chiqaqtaqa, chay ruwaymantaqa mana ima pacha historiapi kawsasqa testigopas kanchu, hinaspapas soqta pachak watakama mana judiokunapa fabulan qillqasqapi rikurirqanchu. Hermana Whiteqa apostatakusqa judiokunapa iglesianta Iglesiapap Católicawan tupachin, aswanpas allinta qhawarichispa iskaynin iglesiakunapas runakunaq costumbrenkunapiwan tradiciónninkunapiwan religionta sayachisqankuta. Imaynan papaq iglesianpa historiapi achka imaymana rurapusqa milagrokuna kasqankuman hina, chay huk p'unchay aceite pusaj p'unchaykama hayk'asqanmanta fabulanpas mana ima historiapi testigoyuqchu.

Danielpa chunka hukniyuq qillqapi, chunka hukniyuq t'aqapi, chunka versikuloqa, chunka tawa versikulopi kaq kimsa maqanakuykunamanta ñawpaq kaq maqanakuyta riqsichin; ñawpaq qillqasqaykunapi ñam rikuchirqani kay kimsa maqanakuykunaqa huk chiri awqanakuypi kaq kimsa maqanakuykuna hina kasqanta, chay hinallataq kimsa wakinpa rantinpi ruwasqa awqanakuykuna kasqantapas. Huk panaymi tapuwarqan imarayku Ukrainapi Awqanakuqta—kay kimsa awqanakuykunamanta iskay kaqta—chiri awqanakuypi kaq maqanakuy hina sutichasqaymanta; payqa allinta nirqanmi ancha wañuytas, thuñisqapas kasqanta. Ñawpaq qillqasqaykunapi “chiri awqanakuy” nisqapa kimsa maqanakuykuna hina imata suticharqanika, chayna nisqawanmi kay kimsa maqanakuykunata Revelación chunka kimsañiyuqpi kaq allpa uywapa historiampi pasaq kimsa Pacha Llapaq Awqanakuykunamanta sapaqchaspa reqsichiyta munarqani. Kay kimsa awqanakuykunaqa wakinpa rantinpi ruwasqa awqanakuykunam, chay hinatataq sutichasqapas karqan.

Kay qillqakunapi kunanmanta ñawpaqman, chay kimsa maqanakuykunata “tawa chunka chiqap simipi kimsa maqanakuykuna” nispa, icha proxy wars nispa sutichayta munani, huk ruphay maqanakuyta chiri maqanakuywan sutichaypi pantasqakuyta chinkachinaypaq. Ñuqaqa sut'inchaynayman hina, tawa chunka chiqap simipi kimsa maqanakuykunaqa mana 1798 watapi maqanakuyta hap'inkuchu, mayqinchus chay tawa chunka chiqap simipa huknin kapun; aswanqa, pacha tukukuymanta 1989 watapi qallarispa, tawa chunka hukniyuq chiqap simipi Domingo kamachikuykama chayaykama kimsa maqanakuyllatan hap'inku. Chay kimsa maqanakuykunaqa aswan allinta proxy wars nispa reqsichisqa kanan, mayqinkunachus Qhichwa Chinchaysuyupa qhapaq reywan Qhichwa Uraysuyupa qhapaq reywan chawpipi maqanakuyta ukhupi hunt'asqa kanku; chay tawa chunka chiqap simipa historiapiqa, chayqa Catolicismo (Qhichwa Chinchaysuyupa qhapaq rey)wan Comunismo (Qhichwa Uraysuyupa qhapaq rey)wan chawpipi

maqanakuyta rikuchin.

Chay kimsa macanakuykunamanta ñawpaq kaqmi reqsichin 1989 watapi catholicismopa comunismopaq atipayta, imaynachus papadoqa huñunakuspa proxy ejercitonwan, Estados Unidos nisqawan rikuchisqa, 1989 watapi Unión Soviéticata picharirqan, ichaqa Rusia, uman (utaq “fortaleza”), sayasqata saquespa. Kunan pacha Ucraniapi guerraqa huk kutitawan catholicismowan comunismowan macanakuy, papadoqa gobiernonta Ucraniapi proxy hina llamk’achispa Rusia contra, chaywan kуска yanapayninta papadopa ñawpaq proxy podernin, Estados Unidos, hinallataq tukuynin globalista occidental pacha. Chay guerraqa versículo chunka hukniyuqpi chunka iskayniyuqpiwan rikuchisqam, hinallataq reqsichin comunismoqa (Rusiaqa) catholicismota atipaytata.

Kimsa rantikuy maqanakuykunamanta kimsakaqninga chunka phisqayuq versiculopi rikuchisqa kachkan, Panium Maqanakuy hina. Chay maqanakuyqa karqan Ptolemaico qhapaq suyupuraq (uray llaqtapa qhapaqnin)wan Seleúcida qhapaq suyupuraq (hanaq llaqtapa qhapaqnin)wan. Chay maqanakuypi Catholicismopa rantikuy soldadonqa huk kutita Estados Unidosmi kachkan.

Ñawpaq maqanakuypi 1989 watapi, Estados Unidospa republicanu waqra-ninpa rantisqa ejercito-ninta papakuna llamk’achirqanku Unión Soviética política ruwasqan-ta urmachinankupa, ichaqa uma-ninta (Rusia-ta) mana tukuchispa saquespanku. Iskay kaq maqanakuypi, Ucraniapa waranpi kasqanpi, Nazi-kunapa rantisqa ejercito-nin Rusia rayku atisqa tukuyninman chayasqa. Kimsa kaq maqanakuypi Estados Unidos, papakunapa rantisqa ejercito-nin yapamanta, uray suyuq rey-ninta atipan.

Kimsa maqanakunaqa “Cheqaq kay” nisqapa unanchasqanmi apanku, ñawpaq kaqwan qhipa kaq maqanakunataq Estados Unidospa atipaq rantin soldadokunan ruwanku. Ñawpaq kaq maqanapiqa uray suyupa reyninpa uman mana tukusqachu saqisqa karqan, kimsa kaq maqanapitaq Estados Unidospa rantin soldadonqa uray suyupa reyninpa uman tukupun. Iskay kaq rantin soldadotaq iskay kaq Pacha Maqanakuypi papap simi iglesiapa rantin soldadon karqan. Iskay kaq kutipiq Nazismopa rantin soldadonqa atipasqa karqan hinaspa atipasqa kanqa. Papapa simi iglesianqa llaqa awqankunata hunt’asqata atipan chunca soqtañiqin versiculoman manaraq chayaspa, chaypim kimsa kuti huñusqa hukllachasqa kasqan hunt’akun.

“Ptolomeo [Putin] manam karqanachu allin yuyayniyuq kasper atipayninmanta allinta llamk’achinapaq. Sichus atipaynin qhepanta qatirqanman karqan, ichapas tukuy Antiochuspa qhapaq suyunta kamachiq tukusqanman karqan; ichaqa aslla manchakuykunallawan, aslla amenchakunallawan kusion kasper, thañita rurarqun, chayhina mana sayk’uspa mana hark’asqa uywa-sunqu munayninkunaman tukuyta qukunanpaq. Chayhinaqa, awqankunata atispa, paypa millay huchankunawan atisqa karqan; hatun sut’ita sayachiy atisqanmantapas qonqaq, p’unchayninkunata mikhuypi, upyaypi, hinaspa qhelli huchapi usuchispa spendisqan.”

“Sunqumiqa allinta ruwasqanrayku hatuncharikusqa karqan, ichaqa chaywan kallpanchasqa kaymanta anchata karqan; imaraykuchus mana yupaychasqa hinallata chayta llamk’achisqanrayku, kikin runankuna paypa contranpi hatarirqanku.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 254.

Putinpa atipayayninmi tukukuyninta señalasqanmanta iskay kaq testigokunaqa, uray kaq Judá suyupaq rey Uziyaswanmi kashan; paypa sonqonpas soldadokunaq atipayninkunamanta hatunchasqa karqan, chaymanta qhepaman, Ptolomeo hina, sacerdotekunaq ruwanan llamkayta santuario ukhupi ruwanayta maskharqan, chayraykutaq leprawan maqasqa karqan hinaspa chaylla kamachiyta qechusqa karqan. Putinpa atipaynin Ucrania maqanakuypiqa, uray kaq rey hina (ateísmopaq rey) tukukuynin qallarikuynintam señalasqan. Tukukuyninqa rikuchisqa karqan versículo cuarentapa qallarikuyninpi proféticopaq uray kaq reywan (Francia), mayqinchus huk revoluciónta reqsichirqan, kamachiqkunata urmachiqta, imaynachus Ptolomeowanpas karqan hinata. Putinpa tukukuyninpas Unión Soviéticapa tukukuyninwanmi rikuchisqa karqan, maypichus kamachi (Gorbachev) Unión Soviéticata chinkachirqan, hinaspa chaylla Naciones Unidaswan llamkanapaq yaykurqan, p'unchaykunaq tukukuyninpi ateísmopaq, uray kaq reypaq, mundialista señalanman. Putinpa atipayninmanta qhepa Ucraniapiqa, paypas Napoleón hinam rikuchisqa kashan Waterloo llaqtapi, chaymanta qatiq qarqukuywan; hinaspapas rey Uziyashina, leprawan, chaymanta qatiq qarqukuywan, hinallataq Ptolomeopa machasqa tukukuyninwan hinaspa 1989 watapi Unión Soviéticapa tukukuyninwan.

Panium maqanakuyqa 200 ñawpaq watachapi Cristo Manaraq Paqarishqanmantam karqa, chay wata kikinpi itaq Romaqa sut'ita historiawan haykuyta qallarin. Paykunapa yaykuyninqa profétic willakuypi ñawpaqta purin, chunka suqta huch'uy simipi rikuchisqa Jerusalén atipaymanta ñawpaqman, chaymi 63 ñawpaq watachapi hunt'akurqa. Chay pachapin willakurqa Egiptopi wawa qhapaq reypa amachaqnin kasqanta. Chusku chunka huch'uy simipi kinsa kaq maqanakuypi, allichisqa norte qhapaq reywan sur qhapaq reywan, papadoqa yapamanta historiawan yaykunqa, Rusiapa amachaqnin hina tukun. Chay kikin pachapin Seleucoqa, unanchaypi, Panium maqanakuypi Ptolomeota atirqan; chaywanmi reqsichin Estados Unidosqa, papadopa rantin soldadun, chusku chunka huch'uy simipi ñawpaq kaq hinallataq qhipa kaq maqanakuykunapipis, “Egipto” sutiuyqta (sur qhapaq reyta) atisqanta.

Watapi 200 ñawpaq Cristo paq, yupaychasqa unanchaypi papakuna kamachiyta tarinchik, Tiro llaqta qollana warmi hina, qhelli huchallikuynin takiyninkunata qallaripan, chunka suqta versículopi Domingo kamachiypi kinsa kutik tinkuyninmanta ñawpaqta. Chaypachallataq, Hukllachasqa Amerikapas Hukllachasqa Nacionkunata atipan, chayhinataq chunka reykunamanta ñawpaq kaq rey hina sayayninta takyakuchin. Tukuy kuyuykuna chay kinsa kutik tinkuymanta, Domingo kamachiypi hunt'akuk, chunka suqta versículomanta ñawpaqtaña allichasqa kanku.

Dragonpa atiyin política estructura, Naciones Unidas nisqapi rikuchisqa hina, chunka suqta versículopi acuerdanmi política estructurantinta uywa-man qoyta; ichaqa chayta rurayta manaraq, papadoqa dragonpa religionninta atipan. Paganismoqa huk kutimantaqa hurqusqaña kanan. Protestantismoqa Reagan watakunapi hurqusqaña karqan, chunka tawa versiculopa ñawpaq maqanakuyñinpi; chay qhepa Republicano presidentepa pacha tiempo-ninpin dragonpa religionninqa Catholicismo religionpa kamachikuyninman churakusqa kanqa hinallataq 508 watapi kasqan hina. Papado tronoman churakusqanpaq ima religión resistenciapas hurquy procesoqa Reagan watakunapi qallarikurqan, Trump watakunapin tukukun. Apostata protestantismopa resistencia Catholicismo contraqa chunka tawa versiculopa ñawpaq maqanakuyñinpi hurqusqaña

karqan, espiritualismopa resistenciañataq chunka tawa versiculopa qhepa maqanakuyñinpi hurqusqaña kanqa.

Chay kkillan sasachakuy humano ruraykunapa chhapchakuyninpi, apostata Protestantismoqa wiñachikunqa, Apocalipsis chunka qanchisniyuq capítulo nisqapi chunka reykunamanta hawkayninpi, religioso hinallataq político autoridad hinan. Chaymi Panium maqanakuyqa reqsichin maypachachus Estados Unidosqa Naciones Unidasanta atipachkan, versículo chunka suqtaqpi domingo kamachiy ñawpaqta.

Profecíapa huk kamachisqa ruwasqanmi kay: dragón, bestia, hinaspa llulla profeta sapankankupaqmi kanku sapaq profético señalninkuwan. Chay profético señalakunamanta hukninmi kay: bestia (Catolicismo)qa profecíapi wiñaypaqmi Roma llaqtapi churakusqa tarikullanku. Llulla Profetaqa profecíapi wiñaypaqmi Estados Unidos nisqapi churakusqa tarikullanku. Ichaqa dragónmantaqa, maypichus profecíapi churakusqa kasqan señalninqa kaymi: wiñaypaqmi kuyun. Dragónqa qallarin hanaq pachapi, chaymanta Edén Huertaman hamun, hinaspan qhipamanqa Egiptopi churakusqa tarikullanku.

Rimay, hinaspa ninki: Kayhinatan nin Señor Dios: Qhawariy, qanpa contraykipin kani, Faraón, Egipto suyuq rey, mayuyninkunapa chawpinpi sirikuykacha hatun amaru, mayqinchus nirqan: “Mayuyniqa noqapuni kachkan, noqataqmi payta ruwarqani noqapaq.” Ezequiel 29:3.

Profecíapi dragónpa maypi kashanqa kuyun. Juanpa tiemponpi, dragónpa tiyanan, chaymi trönonanta rikuchin, Pergamopi kasqanta reqsichisqa karqan.

Pergamopi iglesiapa angelninman qillqay: Kaykunatan ni iskay filo-yuq, ñak’aq espada-niyuq: Ruwasqaykikunatan yachani, maypichus tiyankichik chaytapas, Supaypa tiyanan kasqanpi; sutiypas sinchita hap’ipakunkichik, iñiyniytapas mana ñiqirqankichikchu, Antipas sutiuyuq, ñuqap cheqaq testigoy, qankuna ukhupi wañuchisqa karqan chay p’unchaykunapipas, maypichus Supay tiyan chaypi. Apocalipsis 2:12, 13.

Roma paganaq rurayninqa karqan tukuy diosninkunata, paykuna pagano kasqankuwan huñusqa kaptinku, Roma llaqtaman kutichiy hinaspa Pantheon Templopi sut’inchay. Chayraykun Daniel qillqarqan “santuaronpa kasqan lugarqa urmachisqa karqan” nispa. Roma paganaq santuaronpa lugarinqa Roma llaqta karqan, chaymi Constantinoqa wata 330 pi urmachirqan; ichaqa chay santuarioqa Roma ukhupi kaq karqan Pantheon Templo, Pan-Theon ninanpas “tukuy dioskunapa templon” ninanmi. Romanokunaqa Satanaspas tiyananta Pergamomanta Pantheon Temploman astarqanku. Hermana White willakuwanchikmi Roma paganaqa dragon kasqanta.

“Chayhinaqa dragón nisqaqa, ñawpaqtaqa, Satanás-ta rikuchin; ichaqa iskay ñiqin yuyaypiqa, pagan Roma-pa unanchanmi.” The Great Controversy, 439.

Roma pagana chunka nacionkunaman rakikurqan, hinaspa Franciaqa uray llaqtakunapa reyninman tukurqan, Francia Revolucionpi Egiptopa atheismonnta yaykuchisqanrayku. 1917 watakamaqa, dragónqa Franciamanta Rusiaman kuyurqan. Chunka kaq versículoqa 1989 watata reqsichin, hinaspa chunka hukniyuq, chunka iskayniyuq versiculokunaqa “frontera” nisqapa maqanakuykunanta reqsichinku (Raphia hinaspa Ucrania), hinaspa Paniumpa maqanakuyninqa

kimsa kaq puriyninta reqsichin, papadoqa chayta hunt'aspa, chunka soqtayuyq versículopi kimsa kuti huñusqa unionta allinta taqyaykusqanpi. Chayqa tawa chunka kaq versículopa pakasqa historianta reqsichin.

Kay yachayta qatinqinchik huk qipa qillqapi.

Jesús Caesarea Filipos [Panium] suyukunaman hamuspa, discipulonkunata tapurqan, nispá: “Runakunaqa pi nisunkichikri ñuqa Runa Churimanta?” Hinaqtin paykuna nirqanku: “Wakinga ninmi qan Juan Bautista kasqaykita; wakinkunañataq Elías; hukkunataq Jeremías, icha huk profetakunamanta huknin.” Paytaq nirqan: “Qankunaqa, pi niswankichik ñuqa kasqayta?” Chaymi Simón Pedro kutichispa nirqan: “Qanmi Cristo, kawsayniyuq Diospa Churin.” Jesús-taq kutichispa payta nirqan: “Kusisqa kanki, Simón Barjona; kaytaqa manam aycha ni yawarchu qamman rikuchisunki, aswanpas hanaq pachapi kaq Yayáymi. Ñuqapas qanman nini: qanmi Pedro kanki, kay rumi patapitaq iglesiayta hatarichisqa; ukhu pacha punkunkunapas manam atipanqachu chayta atipayta. Qanmanmi hanaq pacha qhapaq kamachikuypa llavenkunata qosqayki; imatataq kay pachapi watanki, chayqa hanaq pachapipas watasqa kanqa; imatataq kay pachapi paskanki, chayqa hanaq pachapipas paskasqa kanqa.” Chaymantataq discipulonkunata kamachirqan, ama pitapas willanankupaq pay Jesús Cristo kasqanta. Chay p'unchawmanta pacha Jesús qallariqan discipulonkunaman rikuchiyta, imaynatas Jerusalénman rinan kasqanta, kurakakunamanta, hatun sacerdotekunamanta, qillqaqkunamantapas achka ñak'ariykunata muchunan kasqanta, wañuchisqa kanan kasqanta, hinaspataq kinsa p'unchaypi kawsarimunan kasqanta. Mateo 16:13–21.